

[Rahbæk Møller]

nødt til at svare, som hr. Frank Jensen har gjort det, at der ikke er tale om et udgiftskrævende forslag. Der er tale om at ophæve en besparelse, som socialt ramte meget skævt. Og vi er glade for, at det er sket.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 196:

Forslag til lov om kirken i Grønland.
Af kirkeministeren (A. O. Andersen).
(Fremsat 24/2 93).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Tove Lindbo Larsen (S):

Ministeren foreslår i dette lovforslag, at der gennemføres en ordning, der går ud på, at Grønland bliver et selvstændigt stift inden for den danske folkekirke, og at man som følge heraf opretter en stilling som biskop over Grønlands Stift og medfølgende får en domkirke i Nuuk, og det vil være Vor Frelser Kirke.

Jeg er meget glad for, at man har fremsat dette lovforslag. Allerede da vi diskuterede Færøerne, efterlyste jeg hos ministeren, om en tilsvarende ordning var på vej til Grønland. Og det viser sig nu at være tilfældet.

Jeg synes lige, jeg vil nævne, at med hensyn til det økonomiske i dette forslag er det jo sådan, at biskoppen ansættes efter finansloven, og derved optræder der en udgift på finansloven til en biskoplønning. Men den kompense-

res ved fastsættelse af bloktilskuddet til Grønlands hjemmestyre, så der ikke vil blive nogen økonomiske ændringer i forholdet til Grønland på baggrund af dette forslag.

Jeg er også opmærksom på, at biskoppen udnævnes af dronningen efter indstilling fra kirkeministeren. Det mener jeg er en rigtig måde at gøre det på, da det jo stadig er den danske folkekirke, der er det grundlæggende, og at præsternes embedsførelse skal være i overensstemmelse med folkekirkens bekendelsesgrundlag. Heraf følger selvfølgelig også, at kirkeministeren har tilsyn med embedsvirksomheden.

Vi har så nu 12 stifter i Danmark: de kendte 10 og Færøerne og Grønland. Og det er med glæde, at jeg giver tilslutning til det foreliggende lovforslag. Det er heldigvis også forhandlet og godkendt af Københavns Stift og af Grønlands hjemmestyre.

Så Socialdemokratiet giver sin tilslutning, også til en hurtig behandling i udvalget.

John Vinther (KF):

Da mit partis ordfører, hr. Henning Andersen, er forhindret i at deltage i denne førstebehandling, har jeg lovet ganske kort at meddele, at Det Konservative Folkeparti kan tilslutte sig lovforslaget.

Anders Mølgaard (V):

Da Venstres ordfører for grønlandske anliggender, hr. Steenholdt, desværre ikke kan være til stede i Tinget i dag, skal jeg kort redegøre for Venstres holdning til lovforslaget om kirken i Grønland.

Grønland har jo hidtil været en del af Københavns Stift, men efter aftaler og forhandlinger med Grønlands hjemmestyre lægges der nu op til, at Grønland bliver et selvstændigt stift med egen domkirke i Nuuk.

Der skal selvfølgelig også oprettes et bispembede i Grønland, og det vil betyde en merudgift for staten til løn til biskoppen. Men denne udgift foreslås modregnet i bloktilskuddet til Grønlands hjemmestyre.

Som nævnt er forslaget tiltrådt af hjemmestyret, og Venstre vil deltage aktivt og positivt i udvalgsarbejdet.

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Tillykke Grønland, synes jeg at vi skal sige.

[Hanne Thanning Jacobsen]

Det har været en lang diskussion om oprettelsen af et bispeembede og om at oprette et selvstændigt grønlandsk stift med Vor Frelser Kirke i Nuuk som domkirke.

Jeg glæder mig over, at den langvarige diskussion er ført positivt til vejs ende. Jeg er også glad for, at forhandlingerne med Københavns Stift om udskillelsen er forløbet, som de er. Og jeg glæder mig over, at hjemmestyret også på det kirkelige område tager over, som det har gjort det på så mange andre områder.

Som fru Tove Lindbo Larsen fremhævede, er dusinet af stifter nu fuldt. Jeg ser også frem til, at de to nye stifter, Færøerne og Grønland, kan indgå i mange af de andre sammenhænge, som den danske folkekirke indgår i.

Jeg vil slutte med at sige, at når vi nu omsider får en grønlandsk biskop, er endnu en del af decentraliseringen og selvstyret indført i Grønland. Det glæder SF sig over, og vi vil medvirke til et aktivt udvalgsarbejde.

Poul Nødgaard (FP):

Vi har også set med den største interesse på det foreliggende lovforslag. Det har været kendt i nogle måneder her på Christiansborg, men på grund af regeringsskiftet er det så ikke kommet til behandling før nu.

I princippet kan Fremskridtspartiet godt tilslutte sig det foreliggende lovforslag, men jeg har nogle enkelte spørgsmål til kirkeministeren. Vi står lidt uforstående over for, hvorfor den nye biskop skal være ansat af den danske stat. Som systemet fungerer i Grønland i øjeblikket, er vicebiskoppen, præster og provster, og hvad det ellers hedder i Grønland, ansat af hjemmestyret, og vi finder, at det ville være rimeligt, da man nu har selvstyre i Grønland, at man også lod dette selvstyre omfatte, at den nye biskop blev ansat direkte af hjemmestyret. Vi har selvfølgelig noteret os rent økonomisk set, at de udgifter, den danske stat får, bliver kompenseret over bloktilskuddene. Bloktilskuddene til Grønland bliver med andre ord reduceret med det samme beløb, så i realiteten kan man sige, at disse ting økonomisk set skulle være bragt på plads, men det er mere princippet i det. Vi synes, at det eneste rigtige ville være, at det fungerede på den måde, som jeg her har beskrevet.

Så er der en anden ting, jeg godt vil spørge kirkeministeren om. Nu lever vi i et demokra-

tisk opbygget land – og det skal vi være glade for, det skal vi endda være meget glade for – og derfor forstår vi i Fremskridtspartiet egentlig ikke med hensyn til den nye biskop, hvorfor han eller hun, det kunne jo i realiteten også blive en hun, ikke bliver valgt på den måde, loven foreskriver, hvis dette lovforslag bliver vedtaget. Hvis den nuværende vicebiskop, som det hedder i Grønland, er den rigtige person, så går jeg ud fra, at den pågældende kan blive valgt som biskop på det grundlag, lovforslaget foreskriver. Hvis det er den rigtige m eller k, hvorfor tager man så ikke skridtet fuldt ud og siger, at den pågældende skal vælges efter lovforslagets bestemmelser?

Jeg vil også gerne have oplyst en anden ting af kirkeministeren, og det er, hvor mange stemmeberettigede vi egentlig taler om i Grønland i relation til de menigheder og præster, der er i Grønland. Jeg synes, det kunne være interessant at få at vide, om det er 50 eller 200 eller 400. Jeg aner det ikke, men det synes jeg kunne være spændende at få at vide.

I realiteten er vi sådan set positive over for lovforslaget, men jeg har som sagt disse bemærkninger at gøre til kirkeministeren, og jeg håber da også, kirkeministeren vil se med velvilje på dem. Egentlig synes vi, at ligesom man har den danske folkekirke i Danmark, skulle man have den grønlandske folkekirke i Grønland, og da Grønland i alle henseender ønsker at være et område for sig selv – og det er helt o.k. – så synes jeg i realiteten også, at man skulle føre det selvstyre helt ud, og det vil med andre ord sige at lade den biskop ansætte direkte af hjemmestyret.

Jeg vil også gerne spørge om en anden ting, som ikke står i bemærkningerne til lovforslaget: Skal den biskop, der bliver valgt – det kan blive vicebiskoppen, det ved vi ikke endnu; det kommer an på, om vi kan få ændret dette lovforslag – deltage på lige fod med andre biskopper i de forskellige møder, sammenkomster osv., der finder sted, eller vil den pågældende stadig væk være lidt ude på et sidespor? Men det kan vi sikkert få oplyst af ministeren.

Jette Pors (CD):

For mig at se sker der nu en helt naturlig udvikling, når Grønland bliver et selvstændigt stift inden for den danske folkekirke og der derfor oprettes en stilling som biskop i Grøn-

[Jette Pors]

lands Stift med Vor Frelser Kirke i Nuuk som domkirke. Det er noget helt naturligt, der sker, men vi er et par ordførere, der lige har siddet og drøftet, hvorfor loven først skal træde i kraft til august. Jeg vil gerne spørge ministeren, om det ikke er muligt at lade loven træde i kraft ved vedtagelsen.

Ellers skal jeg kort sige, at CD helt kan tilslutte sig lovforslaget.

Glønborg (KRF):

Det er et godt lovforslag, vi har her, og Kristeligt Folkeparti kan støtte det helt ud. Jeg vil gerne gøre nogle bemærkninger hertil.

For os er det en ganske naturlig ting, det, der står i § 1, at man nu lader Grønland være et selvstændigt stift i den danske folkekirke. Netop selvstændigt stift i den danske folkekirke betyder, at man er en del af fællesskabet, og det er til gensidig berigelse. Vi kommer jo ikke uden om, at befolkningstallet i Grønland ikke er stort, og vi ved alle, at den kristne kirke er et verdensomspændende foretagende. Sådan set er der kun én kirke af alle kristne over hele Jorden. Derfor har alle brug for fællesskab, og det er naturligt, at man har et særligt fællesskab med dem, man står nærmest. Det er en historisk kendsgerning, at den evangelisk-lutherske kirke i Grønland er meget, meget nært knyttet til den evangelisk-lutherske kirke i Danmark, og derfor beskriver § 1 på den rigtige måde det fællesskab, som vi stadig skal have.

Jeg synes også, at § 3, stk. 2, er blevet udformet på en god måde. Man har taget et klart hensyn til, at de grønlandske præster har mange forskellige uddannelsesveje til den stilling, de beklæder nu, og det skulle jo gerne være sådan, at en præst på Grønland også skal have mulighed for at blive biskop. Det skal i det mindste ikke være et spørgsmål om, hvilken uddannelse en ansøger tilfældigvis har, som skal udelukke den pågældende. Jeg er også glad for, at man i punkt 4 lægger op til, at det grønlandske hjemmestyre selv kan forordne en teologisk uddannelse, der er tilpasset de grønlandske forhold.

Vi synes, det er dejligt, at man nu kan imødekomme det klare grønlandske ønske om at få en rigtig biskop, som bor på Grønland og hører hjemme dér. Vicebiskopordningen har jo fungeret udmærket i den tid, den har eksiste-

ret, men lovforslaget her er det næste naturlige skridt på vejen. Lykkeligvis er vi jo i den situation, at der stadig væk er en stor kirkelig interesse på Grønland, den skal vi af al vor magt støtte og være med til at holde i live, og jeg føler, at lovforslaget er et bidrag til bestræbelserne for at bevare kirkelivet i Grønland.

Kirkeministeren (A. O. Andersen):

Jeg vil gerne takke partiernes ordførere for den velvillige modtagelse af lovforslaget og forsøge at svare på nogle af de spørgsmål, der er stillet.

Inden jeg går over til at besvare spørgsmålene fra hr. Poul Nødgaard, vil jeg dog sige, at jeg specielt hæftede mig med stor glæde ved fru Hanne Thanning Jacobsens indlæg om dusinet, der bliver fuldt, og at dette stift også kan blive en berigelse for den danske folkekirke, fordi det i kraft af Grønlands søgen efter kontakter i den fjerde verden formentlig vil kunne bidrage til at udvide den fælles folkekirkes internationale kontaktnetværk. Jeg tror også, det kan blive en berigelse, og jeg er glad for, at andre også er opmærksomme på det.

Med hensyn til fru Tove Lindbo Larsens indlæg skal jeg bemærke, at det er jo logisk, at de bemærkninger, der faldt under debatten om den tilsvarende selvstændiggørelse af den færøske kirke, bliver fulgt op her.

Vedrørende de konkrete spørgsmål er jeg da glad for, at Fremskridtspartiet i princippet tilslutter sig lovforslaget. Hr. Poul Nødgaard stillede sig en smule uforstående over for, at der ikke sker en fuld selvstændiggørelse af den grønlandske kirke, sådan opfattede jeg i hvert fald spørgsmålet. Det er vel lidt af en misforståelse. Det, Grønland ønskede, da man tiltrådte hjemmestyreordningen, var jo netop ikke selvstyre, men hjemmestyre, altså en styreform, der respekterer den folkelige forskellighed inden for et rigsfællesskab. Og når vi bibeholder det grønlandske stift som et stift inden for den danske folkekirke, fastholder vi jo på samme måde et folkekirkeligt fællesskab inden for rigsfællesskabet, men respekterer samtidig det folkelige ønske om selvbestemmelse og ret til at være forskellig. Så jeg synes, det hænger helt sammen med ånden i hjemmestyreordningen.

Det andet spørgsmål drejede sig om, hvorfor der ikke blev foretaget et bispevalg. Det er jo

[Kirkeministeren]

sådan, at Kristian Mørch, der beklæder stillingen som vicebiskop, blev valgt i 1984 efter tilsvarende regler, og man har ønsket fra Grønlands hjemmestyres side, at han skulle træde direkte ind i bispestillingen. Der vil ikke blive så forfærdelig megen praktisk forskel på hans funktion som vicebiskop og den funktion, han får som biskop, men der er naturligvis den væsentlige forskel, at han hidtil principielt har været undergivet et tilsyn fra Københavns biskop, mens han nu får referencen direkte.

Med hensyn til antallet af menighedsrepræsentanter er det i øjeblikket 410, og det vil falde til 400 på grund af nogle ændringer i kirke-distrikterne.

Og endelig var der et fjerde spørgsmål, nemlig om Grønlands biskop vil få de samme rettigheder og kan deltage helt på lige fod med folkekirkens øvrige biskopper i forskellige sammenhænge. Svaret er ja.

Afslutningsvis vil jeg sige, som jeg også var inde på før, at jeg synes, det er en lykke, at vi har fundet en ordning, hvor vi imødekommer det grønlandske ønske om at være sig selv på det kirkelige område, men fastholder fællesskabet. Vi har stadig en fælles folkekirke inden for rigsfællesskabet, men der er mulighed for at være sig selv i det omfang, man ønsker det.

Jeg tror i øvrigt, jeg glemte at svare på et af hr. Poul Nødgaards spørgsmål, nemlig spørgsmålet om, hvorfor biskoppen ikke bliver ansat af hjemmestyret, men skal være statsansat. Det hænger sammen med, at Grønlands biskop ligesom rigets øvrige biskopper er kongelig udnævnt og har reference til mig, der som minister er ansvarlig over for Folketinget for, at folkekirkens forhold er i overensstemmelse med den kirkelige lovgivning og grundlovens krav om, at vi kun kan have én folkekirke på et bestemt bekendelsesgrundlag.

Endelig skylder jeg Folketinget den rent praktiske oplysning – og det bliver også et svar til spørgsmålet fra fru Jette Pors om ikrafttrædelsesdatoen – at der kommer et ændringsforslag fra min side, som beklageligvis går i den anden retning. Landsstyret har ønsket at få udskudt ikrafttrædelsesdatoen til den 1. november 1993. Man er i færd med at udarbejde et selvstændigt regelsæt, og man skønner, at det først kan blive behandlet ved Landstingets efterårssamling; derfor vil vi gerne imødekomme dette ønske.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Jeg glemte en ting, da jeg var heroppe første gang, men så kan jeg jo gå herop for en kort bemærkning og samtidig ønske kirkeministeren til lykke med det nye job. Jeg synes også, det var nogle flotte svar, kirkeministeren kom med, det er jo trods alt første gang, han bestiger talerstolen i sin egenskab af kirkeminister for at besvare nogle spørgsmål.

Jeg vil godt lige sige det ene, at jeg synes, svarene var flotte alle sammen, men jeg er ikke principielt enig med hensyn til udnævnelsen. Biskoppen skal jo sådan set varetage præcis de samme opgaver, som vicebiskoppen gør nu, så i realiteten bliver arbejdet nøjagtig det samme. Personlig så jeg gerne, at biskoppen sorterede direkte under Grønlands myndigheder, selv om han nu får de samme rettigheder rent styrelsmæssigt osv. som de danske biskopper. Jeg kan ikke se nogen grund til at ændre på det forhold, og det var det, jeg fremførte i mit indlæg, nemlig at jeg synes, at biskoppen skal være ansat af hjemmestyret, men selvfølgelig udpeget på den normale måde med bispevalg osv.

Men jeg er altså alt i alt tilfreds med svarene, og jeg vil gå konstruktivt ind i udvalgsarbejdet med løsningen af denne sag.

Kirkeministeren (A. O. Andersen):

Jeg ønsker blot afslutningsvis at fastholde, foranlediget af hr. Poul Nødgaards uddybning af spørgsmålet, at det er forfatningsmæssigt rigtigt, at Grønlands biskop er ansat af staten. Det er en naturlig følge af den kongelige udnævnelse, og det er også en nødvendig ting, fordi en grønlandsk ansat embedsmand vanskeligt kan være direkte ansvarlig over for ministeren. Det er jo ministeren og regeringen, der er ansvarlige over for Folketinget for, at forholdene er forfatningsmæssige med hensyn til grundlovens bestemmelser om den danske folkekirke.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det udvalg, der den 28. oktober 1992 blev nedsat til behandling af lovforslag vedrørende Grønland. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:**Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

CSCE's parlamentariske forsamling (11/3 92):

Udtræder: Arne Melchior (CD)

Ny stedf.: Svend Aage Jensen (CD)

Kirkeudvalget (11/3 93):

Udtræder: Torben Rechendorff (KF)

Nyt medl.: Brian Mikkelsen (KF)

Kommunaludvalget (11/3 93):

Udtræder: Torben Rechendorff (KF)

Nyt medl.: Brian Mikkelsen (KF)

Sundhedsudvalget (11/3 93):

Udtræder: Torben Rechendorff (KF)

Nyt medl.: Brian Mikkelsen (KF)

Udvalget vedrørende Det Ethiske Råd (11/3 93):

Udtræder: Torben Rechendorff (KF)

Nyt medl.: Brian Mikkelsen (KF)

Udvalget for Forretningsordenen (11/3 93):

Udtræder: Svend Aage Jensen (CD)

Nyt medl.: Bente Juncker (CD)

Det Energipolitiske Udvalg (11/3 93):

Udtræder: Sonja Albrink (CD)

Nyt medl.: Peter Duetoft (CD)

Udtræder: Kent Kirk (KF)

Ny stedf.: Kai Dige Bach (KF)

Udvalget vedrørende Grønlandslove (11/3 93):

Ny stedf.: Anne-Marie Meldgaard (S).

Landbrugs- og Fiskeriudvalget (11/3 93):

Udtræder: Svend Aage Jensen (CD)

Ny stedf.: Lisså Mathiasen (S)

Tilsynet i henhold til grundlovens § 71 (11/3 93):

Udtræder: Torben Rechendorff (KF)

Nyt medl.: Brian Mikkelsen (KF)

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 16. marts 1993 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Angående Folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 11.41